فصلنامه رویکردهای پژوهشی نو در علوم مدیریت
Journal of New Research Approaches in Management Science
سال دوم. شماره نهم. پاییز ۱۳۹۷، صص۲۴۱-۲۲۹ Vol 2. No 9. 2018, p 229-241
شماره شاپا (۲۵۸۸-۵۵۶۱) ISSN: (2588-5561)

تأثیر گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش اطلاعات

سعید آریافر[1*]. مهتاب طباطبائی[2]

۱. گروه حسابداری، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران

نویسنده مسئول

۲. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بروجرد، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، بروجرد، ایران

چکیده

هدف این پژوهش بررسی تأثیر گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش اطلاعات شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. جامعه آماری اطلاعات صورتهای مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ است. گزارش حسابرس متغیر مستقل و مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم به عنوان متغیر وابسته و اندازه شرکت و عمر شرکت به عنوان متغیرهای کنترلی پژوهش در نظر گرفته شده است. پژوهش حاضر دارای یک فرضیه اصلی و یک فرضیه فرعی است. پس از انجام مراحل آماری به کمک نرم افزار **SPSS 23** به روش رگرسیون خطی فرضیه فرعی پژوهش که عبارت بود از: گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم تأثیر گذار است. تأیید شد. و فرضیه اصلی پژوهش که عبارت بود از: گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش اطلاعات تأثیر گذار است. تأیید شد. لازم به ذکر است که متغیر کنترلی اندازه شرکت تأثیر گذار و متغیر کنترلی عمر شرکت بی‌تأثیر بوده است.

واژه‌های کلیدی: گزارش حسابرس، مربوط بودن ارزش دفتری، سهام شرکت.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

مقدمه

حسابرسی، رسیدگی جستجوگرانه و سیستماتیک به اسناد، مدارک و دفاتر یک مؤسسه توسط شخصی مستقل از تهیه کنندگان آنها می باشد که بر اساس این رسیدگی ضمن گرداوری شواهد و مدارک لازم در خصوص مطلوب بودن آنها، اظهار نظر حرفه‌ای ارائه می‌دهد. حسابرس هیچگاه بدون رسیدگی به صورتهای مالی در مورد آنها نظر حرفه ای بیان نمی‌کند. این رسیدگی دارای محدوده مکانی (واحد مورد رسیدگی) و محدوده زمانی(دوره مورد رسیدگی) می باشد. حدود رسیدگی بیانگر محدوده مسؤلیت و کار حسابرسان نیز می باشد که برای اثبات ادعاهای مدیریت مورد استفاده قرار می‌گیرد. حسابرس: به فرد یا مؤسسه ای گفته می شود که مسؤلیت نهایی حسابرسی صورتهای مالی و یا ارائه خدمات مرتبط (بررسی اجمالی صورتهای مالی، اجرای روش‌های رسیدگی مورد توافق، تنظیم گزارشات مالی) را به عهده دارد. حسابرس صورتهای مالی به دنبال آن است که با گردآوری شواهد و مدارک کافی و قابل اطمینان در خصوص درستی تهیه و ارائه صورتهای مالی از جنبه های با اهمیت و با توجه به رعایت اصول پذیرفته شده حسابداری، اظهار نظر حرفه ای ارائه نماید (۵).

پیشینه پژوهش

دوبیجا و کلیم ژاک (۷) نشان دادند که مربوط بودن ارزش اطلاعات حسابداری به مرور زمان در اثر توسعه بازار سرمایه افزایش یافته است. این نتایج تایید می‌کند که سود حسابداری عامل مهمی برای ارزیابی سهام در بورس اوراق بهادار می باشد.

لاورل فرانزین و سورش رادهاکریشنان (۸) در پژوهش خود سود و زیان مخارج پژوهش و توسعه را بر مربوط بودن ارزش مورد بررسی قراردادند. آنها با استفاده از مدل ارزشیابی سود باقی، دریافتند که مخارج پژوهش و توسعه به طور مثبت (منفی) بر قیمت های سهام و سود (زیان) شرکت ها اثر دارد. نتایج نشان می‌دهد که نقش اطلاعات مخارج پژوهش و توسعه در ارزشیابی سود یا زیان شرکت‌ها سودمند است.

لیونتیس و همکاران (۹) تحقیقی را در زمینه شناسایی دلایل طولانی شدن زمان ارائه گزارشهای حسابرسی در مورد شرکتهای پذیرفته شده در بورس آتن انجام دادند. نتایج حاصل از اجرای آزمون های آماری نشان داد که بین طولانی شدن زمان ارائه گزارش حسابرسی شرکتها با اندازه مؤسسه حسابرسی، حق الزحمه حسابرسی، تعداد و ماهیت بندهای گزارش حسابرسی شرکت، وجود یا عدم وجود اقلام غیر متر قبه در شرکت، و میزان ابهام در گزارش های حسابرسی شرکت رابطه معنی دار وجود دارد.

کنکاوی و همکاران (۶) در پژوهش خود تاثیر نوع گزارش و حسابرس بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین نسبتهای مالی و بازده سهام رابطه معنی داری وجود ندارد، همچنین نوع حسابرس و گزارش حسابرسی بر رابطه بین نسبتهای مالی و بازده سهام بی تأثیر است.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

امجدیان و همکاران(۱) در پژوهشی به تاثیر نوع گزارش حسابرس مستقل بر نقدشوندگی سهام پرداختند. با توجه به فرضیات پژوهش و نتایج بدست آمده می‌توان نتیجه گرفت که نوع اظهار نظر حسابرس مستقل بر معیارهای معاملاتی (حجم معاملات، ارزش معاملات و نرخ گردش سهام) و معیارهای اطلاعاتی (شکاف مطلق قیمت‌های پیشنهادی خرید و فروش سهام و شکاف نسبی قیمت‌های پیشنهادی خرید و فروش سهام) نقدشوندگی سهام تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد بطوری که با مقبول بودن نوع گزارش حسابرس مستقل بر نقدشوندگی سهام شرکت‌ها افزوده می‌شود.

صفرپور و همکاران (۴) در مقاله خود به بررسی تأثیر گزارش حسابرسی بر بازده سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. با توجه به نتیجه پژوهش، که عدم رابطه معنی دار بین اظهار نظر حسابرس و بازده سهام را نشان می دهد، گسترش کارایی و بهره برداری لازم از گزارش‌های حسابرس در گرو توسعه بستر بازار مالی، مقررات و پژوهشات می باشد.

مبانی نظری

نقش حسابرسی، افزایش اعتبار و منصفانه بودن اطلاعات ارائه شده در صورت‌های مالی است. حسابرسی با ایفای نقش خود می تواند بر سودمندی و قابلیت اتکای اطلاعات به عنوان بخشی از ویژگی‌های کیفی آن، تاثیر گذارد. به دلیل توانایی حسابرسی در افزایش اعتبار و منصفانه بودن اطلاعات، انتشار گزارش‌های حسابرسی می‌تواند منجر به مخابره اخبار و اطلاعات درباره شرکت به بازار سرمایه شده و در نتیجه اکنش بازار سرمایه را در پی داشته باشد. واکنش بازار سرمایه به محتوای اطلاعاتی گزارش های حسابرسی، موجب تغییر در ارزش بازار شرکت‌ها در بازار سرمایه می‌شود. بنابراین، حسابرسی با فراهم نمودن گزارش‌های سودمند و انتشار آنها در بازار سرمایه می تواند بر تصمیم گیری مشارکت کنندگان در بازار سرمایه تاثیر گذارد و زمینه را برای اتخاذ تصمیمات صحیح اقتصادی فراهم نماید (۲). گسترش روز افزون جوامع و پیچیدگی معاملات و مبادلات تجاری در بازار های سرمایه از یک سو و تضاد منافع موجود بین دو گروه تهیه کننده و استفاده کننده اطلاعات از سوی دیگر سبب شده است تا ضرورت انتخاب حسابرسان مستقل به منظور نظارت و اعتبار بخشیدن به اطلاعات مالی آشکار گردد. سوابق زیادی در مورد مربوط بودن ارزش اطلاعات حسابداری وجود دارد. مربوط بودن ارزش به توانایی انعکاس ارقام حسابداری که بر ارزش شرکت ها تاثیر دارند، تعریف شده است. مربوط بودن ارزش از دیدگاه سنتی مترادف با همبستگی زیاد با اطلاعات بازار می باشد، بیشتر اطلاعات حسابداری با قیمت یا بازده بازار ارتباط دارند، مربوط بودن ارزش با این دیدگاه مطرح شده است (۱۰). حرفه حسابرسی نقش موثری در بهبود سیستم اطلاعاتی و ایجاد اطمینان از معتبر بودن گزارشات مالی هر کشور دارد. با افزایش شمار استفاده کنندگان از گزارش حسابرسی، به عنوان مشتریان این کالای عمومی، باعث شده تا کیفیت کار حسابرسان مورد توجه و دقت قرار گیرد. کیفیت کار حسابرسان و اظهارنظر آنها، می تواند باعث بهبود

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

سیستم اطلاعات مالی کشور و در نهایت تصمیم گیری بهینه اقتصادی شود (۳). که در این پژوهش به دنبال رسیدن به جواب این سؤال هستیم که آیا گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم تاثیر گذار است؟

روش پژوهش

این تحقیق از حیث هدف تحقیق، از جمله تحقیقات کاربردی است. تحقیقات کاربردی تحقیقاتی هستند که نظر ها، قانونمندی ها، اصول و فنونی که در تحقیقات پایه تدوین می‌شوند را برای حل مسائل اجرایی و واقعی به کار می‌گیرد این پژوهش بر حسب طبقه بندی بر مبنای روش از نوع تحقیقات همبستگی است. در تحقیق همبستگی هدف اصلی آن است که مشخص شود آیا رابطه‌ای بین دو یا چند متغیر کمی (قابل سنجش) وجود دارد یا نه؟ و اگر وجود دارد اندازه و حد آن چقدر است؟ هدف از مطالعه همبستگی ممکن است که برقراری یک رابطه یا نبود آن و بکارگیری روابط در انجام پیش بینی ها باشد. مطالعه همبستگی تعدادی از متغیرهایی را که تصور می رود با یک متغیر پیچیده عمده مرتبط هستند ارزیابی می کند.

فرضیه‌ها

فرضیه اصلی: گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش اطلاعات تأثیرگذار است.

فرضیه فرعی: گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم تأثیرگذار است.

جامعه و نمونه آماری

در این پژوهش جامعه‌ی مورد مطالعه تمام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است که گزارش‌های مالی مربوط به آن‌ها طی دوره ۵ ساله از ابتدای سال ۱۳۹۲ تا پایان سال ۱۳۹۶ مورد بررسی قرارگرفته است. نمونه‌ی آماری از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انتخاب شده است. نمونه پژوهش با توجه به جامعه‌ی آماری و با استفاده از روش نمونه‌گیری حذفی انتخاب شده است. که در مجموع ۸۹ شرکت انتخاب شدند.

متغیرهای پژوهش

متغیر مستقل :

گزارش حسابرس

گزارش حسابرس که از طریق صورتهای مالی به دست می آید در صورت مقبول یک و در صورت مشروط یا عدم اظهارنظر صفر است.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

متغیر وابسته

مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم

برای سنجش مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم از مدل اولسن(۱۹۹۵) به شرح زیر استفاده می شود:

$$\varepsilon_{it} p_{it} = \beta + \beta_1 EPS_{it} + \beta_2 BVS_{it} +$$

که در آن :

P_{it}= ارزش بازار هر سهم در پایان سال

EPS_{it}= سود هر سهم در پایان سال

BVS_{it}= ارزش دفتری هر سهم در پایان سال

ε_{it} = باقی مانده مدل.

متغیرهای کنترلی

SIZE = اندازه شرکت (لگاریتم دارایی ها).

Age = عمر شرکت. (بر اساس تاریخ شروع فعالیت شرکت).

مدل فرضیه فرعی:

$$RBVS_{it} = \alpha_0 + \beta_1 RANK_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \varepsilon.$$

مدل فرضیه اصلی :

$$IVR_{it} = \alpha_0 + \beta_1 RANK_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 Age + \varepsilon._{it}$$ [1]

آمار توصیفی

آمار توصیفی شامل مجموعه روشهایی است که برای جمع آوری، خلاصه کردن، طبقه بندی و توصیف حقایق عددی به کار می رود. در نگاره (۲) برخی از مفاهیم آمار توصیفی متغیرها، شامل میانگین، میانه، حداقل مشاهدات، حداکثر مشاهدات و انحراف معیار ارائه شده است. نتایج حاصل از آمار توصیفی در نگاره ۲ آمده است.

1. Information Value Relevance

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

نگاره ۲ :آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

شاخص	حداکثر	حداقل	میانگین	انحراف معیار
گزارش حسابرس	۱	۰	۰/۵۳	۰/۵۰
مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم	۱۰۹۱۳	۲۴۰	۲۷۵۹/۹۵	۱۸۶۹/۶۶
اندازه شرکت	۱۳۳۰۴/۱۲	۰	۳۴/۷۸	۶۵۰/۳۰
عمر شرکت	۴۷	۶	۱۹/۱۹	۷/۸۶

منبع:یافته‌های پژوهش

آمار استنباطی

بررسی فرض نرمال بودن متغیرها

نرمال بودن باقیمانده‌های مدل رگرسیونی یکی از فرض‌هایی رگرسیونی است که نشان‌دهنده اعتبار آزمون‌های رگرسیونی است، بنابراین نرمال بودن متغیر وابسته به نرمال بودن باقیمانده‌های مدل (تفاوت مقادیر برآوردی از مقادیر واقعی) می‌انجامد. پس لازم است نرمال بودن متغیر وابسته قبل از برآورد پارامترها کنترل شود و در صورت برقرار نبودن این شرط راه‌حل مناسبی برای نرمال نمودن آن‌ها (از جمله تبدیل نمودن آن) اتخاذ نمود. در این مطالعه این موضوع از طریق آماره کولموگروف-اسمیرنف مورد بررسی قرار می‌گیرد و توسط نرم افزار **Spss 23** مورد تجزیه و تحلیل واقع شده است. اگر سطح اهمیت آماره این آزمون بیشتر از ۰/۰۵ باشد نرمال بودن توزیع متغیر پذیرفته می‌شود. در نگاره ۳ نتایج آزمون **K-S** برای متغیر وابسته شرکت‌های نمونه ارائه شده است.

نگاره ۳ : آزمون کلموگروف-اسمیرنف برای متغیر وابسته

متغیر وابسته	کلموگروف-اسمیرنف	سطح معنی داری
مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم	۲/۲۲۴	۰/۰۰۰

منبع: یافته های پژوهش

همانطور که نتایج نگاره ۳ نشان می دهد، سطح معنی داری بدست آمده از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف کمتر از ۰. ۰۵ است و فرض نرمال بودن متغیر وابسته تأیید نمی گردد. برای رفع این مشکل از تابع لگاریتم ریاضی استفاده می کنیم. نتایج حاصل از این تبدیل در نگاره ۴ آورده شده است.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

نگاره ٤ : آزمون کلموگروف-اسمیرنف برای لگاریتم متغیر وابسته

متغیر وابسته	کلموگروف-اسمیرنف	سطح معنی داری
لگاریتم مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم	۰/۹۸۵	۰/۳۱۱

منبع:یافته های پژوهش

با توجه به نگاره ۴ سطح معنی داری متغیر لگاریتم مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم برابر با ۰/۳۱۱ می‌باشد که از ۰/۰۵ بیشتر می باشند. بنابراین این شاخص از توزیع نرمال برخوردار هستند.

فرضیه فرعی: گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم تأثیرگذار است.

برای بررسی فرضیه فرعی، ابتدا به بررسی فرضیه های آماری این فرضیه می پردازیم:

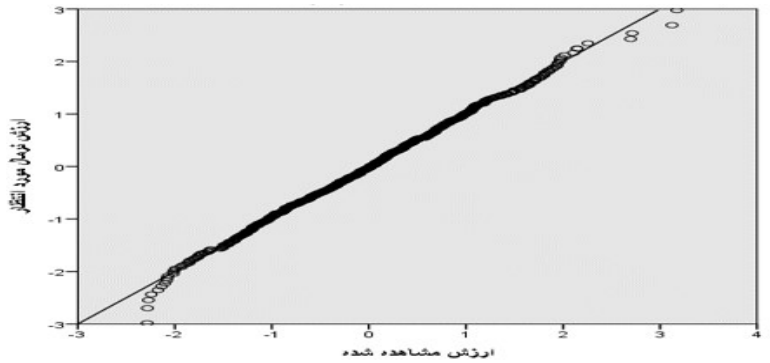
که به صورت زیر در خواهد آمد:

$$\begin{cases} H_0 : B = 0 \\ H_1 : B \neq 0 \end{cases}$$

H_0 : گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم تأثیرگذار نیست.

H_1 : گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم تأثیرگذار است.

نمودار **p-p** برای بررسی نرمال بودن باقی مانده ها (متغیر وابسته) پژوهش در شکل ۱ آمده است.

شکل ۱ : نمودار p-p متغیر مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم

با توجه به نمودار شکل ۱ همه باقی مانده ها در اطراف یا روی خط برازش قرار دارند بنابراین می توان نتیجه گرفت که باقی مانده ها دارای توزیع نرمالی می باشند.

خلاصه مدل رگرسیون برای فرضیه فرعی در نگاره ۵ آمده است.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

نگاره ۵ : خلاصه مدل رگرسیون فرضیه فرعی

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	خطای معیار تخمین	آزمون دوربین –واتسون
۰/۵۶۲	۰/۳۱۵	۱۸۶۲/۰۲۸	۱/۹۵۸

در این نگاره مقدار بدست آمده آن برابر ۱/۹۵۸ می باشد که این مقدار بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار گرفته لذا می‌توان گفت که خطاهای متغیرها مستقل از هم می باشند. در این فرضیه مقدار همبستگی به دست آمده برابر با (۰/۵۶۲) بوده که نشان میدهد بین متغیرها وابستگی وجود دارد. مقدار ضریب تعیین میزان دقت مدل را برای پیش بینی متغیر وابسته اندازه گیری می‌کند که این مقدار (۰/۳۱۵) نشان میدهد متغیر مستقل توانایی پیش بینی متغیر وابسته را دارند بنابراین می‌توان گفت که مدل توسط متغیر مستقل تبیین شده است به عبارتی متغیرمستقل توانایی پیش بینی متغیر وابسته (مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم) را دارد.

نتیجه آزمون **ANOVA** آزمون معنی دار بودن رگرسیون برای فرضیه فرعی در نگاره ۶ آمده است.

نگاره ٦ :آزمون ANOVA **برای معنی دار بودن رگرسیون**

شرح	مجموع مربعات	**df**	میانگین مربعات	**F**	سطح معنی داری
مقدار رگرسیون	۱۰۰۶۹۸/۲	۲	۵۰۳۴۹۲۲/۱۳	۶/۴۵۲	۰/۰۰۹
باقی مانده	۳۷۴۴۵۲/۴۰	۴۱۷	۳۴۶۷۱۵۰/۰۵		
مجموع	۴۷۵۱۵۰/۶۷	۴۱۹			

برای بیان نتایج آزمون رگرسیون بایستی رابطه خطی بین دو متغیر مستقل و وابسته ایجاد شود به عبارتی مدل باید معنی دار باشد، که تشخیص وجود یا عدم وجود رابطه خطی و معنی دار بودن مدل بوسیله آزمون فیشر (**f**) میسر است. میزان خطای آن در این فرضیه ۰/۰۰۱ می باشد و چون مقدار خطای محاسبه شده کمتر از ۰/۰۱ درصد است بنابراین این بدان معنی است که بین متغیرها رابطه خطی ایجاد شده است و مدل معنی داراست . آزمون آماری برای فرضیه فرعی در نگاره ۷ آمده است.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

نگاره ۷ آزمون آماری برای فرضیه فرعی

$RBVS_{it} = \alpha_0 + \beta_1 RANK_{it} + SIZE_{it} + \varepsilon$						
شرح		ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	t	سطح معنی داری
متغیر وابسته	متغیرهای مستقل و کنترلی	B	خطای معیار	Beta		
مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم	ضریب ثابت	۳۱۱۲/۷۴	۲۷۵/۱۵	_____	۱۱/۳۱	۰/۰۰۰
	گزارش حسابرس	۵۹۰/۰۷	۳۶۰/۳۶	۰/۱۵۷	۴/۶۱۷	۰/۰۰۴
	اندازه شرکت	-۰/۰۹۵	۰/۱۴۱	-۰/۰۶۴	-۰۳/۶۶۸	۰/۰۰۶

با در نظر گرفتن سطح معنی داری نگاره ۷، سطح معنی داری متغیر مستقل گزارش حسابرس کمتر از ۰/۰۵ بوده در نتیجه فرض H_1 برای ضریب متغیر مستقل تایید می‌شود. در نتیجه می توان گفت که گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم تأثیرگذار است. و مدل آن به صورت زیر است:

$$RBVS_{it} = 3112/74 - 590/07\ RANK_{it} - 0/095\ SIZE_{it} + \varepsilon.$$

فرضیه اصلی : گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش اطلاعات تأثیر گذار است.

برای بررسی فرضیه اصلی، ابتدا به بررسی فرضیه های آماری این فرضیه می پردازیم:

که به صورت زیر در خواهد آمد:

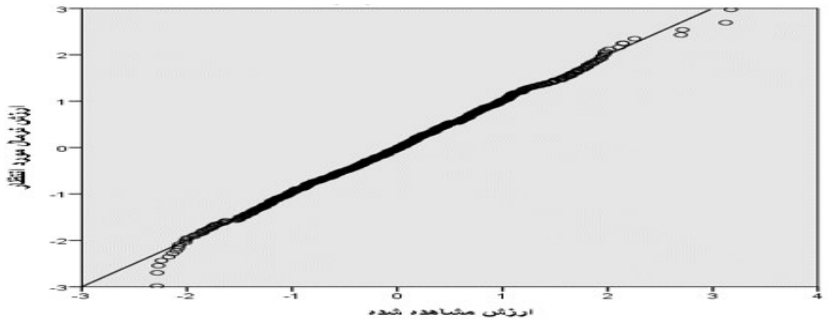
$$\begin{cases} H_0 : B = 0 \\ H_1 : B \neq 0 \end{cases}$$

H_0 : گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش اطلاعات تأثیر گذار نیست.

H_1: گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش اطلاعات تأثیر گذار است.

نمودار **p-p** برای بررسی نرمال بودن باقی مانده ها (متغیر وابسته) پژوهش در شکل ۲ آمده است.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

شکل ۲ : نمودار p-p متغیر مربوط بودن ارزش اطلاعات

با توجه به نمودار شکل ۲ همه باقی مانده‌ها در اطراف یا روی خط برازش قرار دارند بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که باقی مانده ها دارای توزیع نرمالی می‌باشند. خلاصه مدل رگرسیون برای فرضیه اصلی در نگاره ۸ آمده است.

نگاره ۸ خلاصه مدل رگرسیون فرضیه اصلی

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	خطای معیار تخمین	آزمون دوربین –واتسون
۰/۶۰۹	۰/۳۷۰	۱۶۹۳۴۹۸/۱۹	۱/۹۸۹

در این نگاره مقدار بدست آمده آن برابر ۱/۹۸۹ می‌باشد که این مقدار بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار گرفته لذا می‌توان گفت که خطاهای متغیرها مستقل از هم می‌باشند. در این فرضیه مقدار همبستگی به دست آمده برابر با (۰/۶۰۹) بوده که نشان می‌دهد بین متغیرها وابستگی وجود دارد. مقدار ضریب تعیین میزان دقت مدل را برای پیش بینی متغیر وابسته اندازه گیری می‌کند که این مقدار (۰/۳۷۰) نشان میدهد متغیر مستقل توانایی پیش بینی متغیر وابسته را دارند. بنابراین می‌توان گفت که مدل توسط متغیر مستقل تبیین شده است به عبارتی متغیرهای مستقل توانایی پیش بینی متغیر وابسته (مربوط بودن ارزش اطلاعات) را دارند.

نگاره ۹ آزمون ANOVA برای معنی دار بودن رگرسیون

شرح	مجموع مربعات	df	میانگین مربعات	F	سطح معنی داری
مقدار رگرسیون	۱۴۴۰۵۰۵۴۴/۲۵	۳	۴۸۰۲۶۸۴۸۲۹/۷۵	۵/۶۷۵	۰/۰۰۲
باقی مانده	۱۱۹۳۰۶۱۴/۲۰	۴۱۶	۲۸۶۷۹۳۶۱۱۹/۶۵		
مجموع	۱۵۶۰۱۱۱۵۸/۴۵	۴۱۹			

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

میزان خطای فیشر در این فرضیه ۰/۰۰۱ می باشد و چون مقدار خطای محاسبه شده کمتر از ۰/۰۱ درصد است بنابراین این بدان معنی است که بین متغیرها رابطه خطی ایجاد شده است و مدل معنی دار است . آزمون آماری برای فرضیه اصلی در نگاره ۱۰ آمده است.

نگاره ۱۰ آزمون آماری برای فرضیه اصلی

$IVR_{it} = \alpha_0 + \beta_1 RANK_{it} + \beta_2 SIZE + \beta_3 Age + \varepsilon_{.it}$						
شرح		ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	t	سطح معنی داری
متغیر وابسته	متغیرهای مستقل و کنترلی	B	خطای معیار	Beta		
مربوط بودن ارزش اطلاعات	ضریب ثابت	۸۷۴۰۲۸/۰۶	۲۳۱۰۴۱/۰۷	_____	۴/۲۱۶	۰/۰۰۰
	گزارش حسابرس	۲۸۹۰۰۷/۶۹	۱۶۶۰۸۲/۳۶	۰/۰۸۸	۲/۸۰۰	۰/۰۰۱
	اندازه شرکت	-۴۵/۱۸۱	۱۲۷/۵۳	-۰/۰۱۸	-۰۳/۳۶۲	۰/۰۰۷
	عمر شرکت	-۵۶/۵۹	۵۲/۵۱	-۰/۰۶۲	- ۱/۲۵۸	۰/۲۲۹

با توجه به نگاره ۱۰، سطح معنی‌داری متغیر مستقل گزارش حسابرس کمتر از ۰/۰۵ بوده در نتیجه فرض H_1 برای ضریب متغیر مستقل تایید می‌شود. در نتیجه می‌توان گفت که گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش اطلاعات تأثیر گذار است. سطح معنی داری متغیر کنترلی اندازه شرکت برابر با ۰/۰۰۷ می‌باشد که از ۰/۰۵ کمتر است و در مدل وارد می‌شود و با توجه به منفی بودن ضریب آن تأثیر این متغیر از نوع منفی است. اما سطح معنی داری متغیر کنترلی عمر شرکت برابر با ۰/۲۲۹ می‌باشد که از ۰/۰۵ بیشتر است و در مدل وارد نمی شود. در حالت کلی این فرضیه تأیید می شود یعنی گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش اطلاعات تأثیر گذار است. و مدل آن به شرح زیر است:

$$IVR_{it} = 974028/06 + 299007/69\ RANK_{it} - 46/181\ SIZE$$

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

خلاصه نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش

هدف اصلی پژوهش، بررسی تأثیر گزارش حسابرس بر مربوط بودن اطلاعات شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران باشد. بدین منظور، دو فرضیه مطرح شد که خلاصه نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل آماری فرضیه ها در نگاره ۱۱ آمده است.

نگاره ۱۱ : خلاصه نتایج حاصل از فرضیه های پژوهش

خلاصه فرضیه‌های پژوهش	ضریب متغیر مستقل	آماره t	سطح معنی داری	نتیجه
فرضیه فرعی: گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم تأثیر گذار است.	۵۹۰/۰۷	۴/۶۱۷	۰/۰۰۴	پذیرش فرضیه
فرضیه اصلی: گزارش حسابرس بر مربوط بودن ارزش اطلاعات رابطه تأثیر گذار است.	۲۹۹۰۰۷/۶۹	۲/۸۰۰	۰/۰۰۱	پذیرش فرضیه

پیشنهادهایی برای پژوهش های آتی

۱-پیشنهاد می‌شود روابط در صنایع مختلف به تفکیک و در دوره های طولانی تر بررسی گردد و نتایج حاصل با نتایج این پژوهش مقایسه شود.

۲-پیشنهاد می‌شود تأثیر گزارش حسابرس بر شرکت های دارای بحران مالی بررسی شود.

فرضیه پیشنهادی: گزارش حسابرس بر شرکت های دارای بحران مالی تأثیر گذار است.

۳-پیشنهاد می‌شود تأثیر گزارش حسابرس بر حجم معاملات سهام بررسی شود.

فرضیه پیشنهادی: گزارش حسابرس بر حجم معاملات سهام تأثیر گذار است.

موانع پژوهش

الف : نیمه کارا بودن بازار سرمایه ایران.

ب : عواملی مانند تورم، رکود، نتایج مذاکرات هسته ای.

ج : عدم امکان تعمیم نتایج به کل صنایع ایران؛ بدلیل نمونه گیری از شرکتهای بورسی.

د : امکان وجود متغیرهای دیگری که در این پژوهش آورده نشده اند.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

فهرست منابع و مآخذ

الف) منابع فارسی:

۱- امجدیان، تورج، جهانشاد، آزیتا، پورزمانی، زهرا (۱۳۹۴). تاثیرنوع گزارش حسابرس مستقل بر نقدشوندگی سهام، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.

۲- بنی مهد، بهمن؛مرادزاده فرد، مهدی؛زینالی، مهدی(۱۳۹۲). رابطهٔ بین تغییر حسابرس مستقل و تغییر اظهارنظر حسابرسی، مجله دانش حسابداری، مقاله ۵، دوره ۴، شماره ۱۴، ۹۱-۱۰۸.

۳- خسروی چرمی، بهروز؛هشی، عباس (۱۳۸۵). بررسی عوامل موثر بر نوع اظهار نظر حسابرس در ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی.

۴- صفرپور، اصغر، حیدری، هوشیار، حسینی، سیداکبر(۱۳۹۲). بررسی تأثیر گزارش حسابرسی بر بازده سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار. کنفرانس بین المللی مدیریت، چالشها و راهکارها.

۵- طاهری نیا، مسعود؛همت فر، محمود(۱۳۸۶). حسابرسی (با تأکید بر استانداردهای حسابرسی ایران). چاپ اول انتشارات چاپخانه آفتاب.

۶-کنکاوی، لیلا؛ محسنی، بهرام؛ احسانی، مجتبی(۱۳۹۵). تاثیر نوع گزارش و حسابرس بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، مؤسسه آموزش عالی فروردین.

ب) منابع لاتین:

7-Dobija, d. , & Klimczak, K. (2015). Value relevance and development of accounting regulation and institution in a transition economy: case of poland. Kozminski business school.

8-Laurel, F. , & Suresh, R. (2014). The value relevance of R&D across profit and loss firms. J. Account. Public Policy , 11–92.

9-Leventis,S. ,P. Weetman, and C. Caramanis, (2005), Determinants of Audit Report Lag: Some Evidence from the Athens Stock Exchange, International Journal of Auditing. Vol. 9, No. 1, pp. 45-58.

10-Raffournier, B. , & Filip, A. (2010). The value relevance of earnings in a transition. The International Journal of Accounting , 77–103.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]